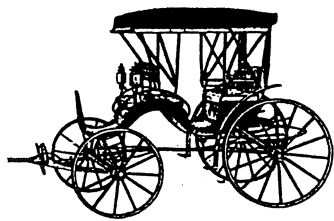

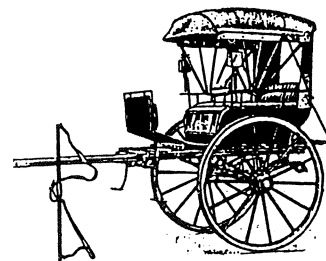
Gent's Buggy

Jubilee Spider

Java Spider

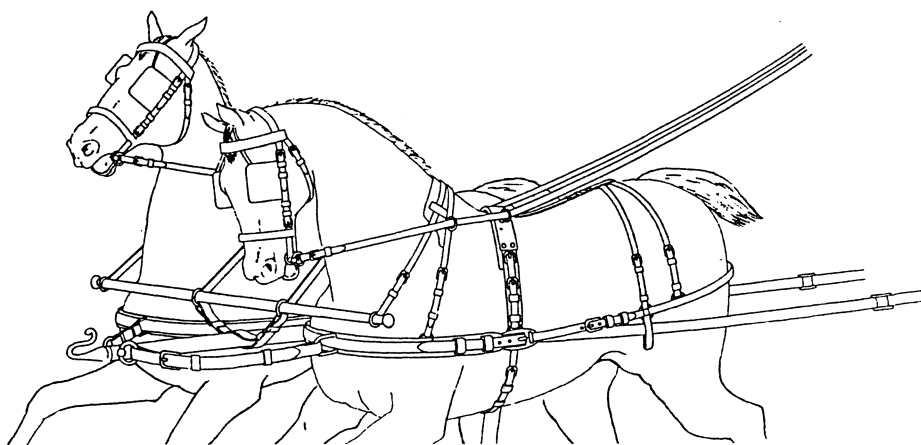

The Old Cape Friend

Aanspanning uit Zuid-Afrika

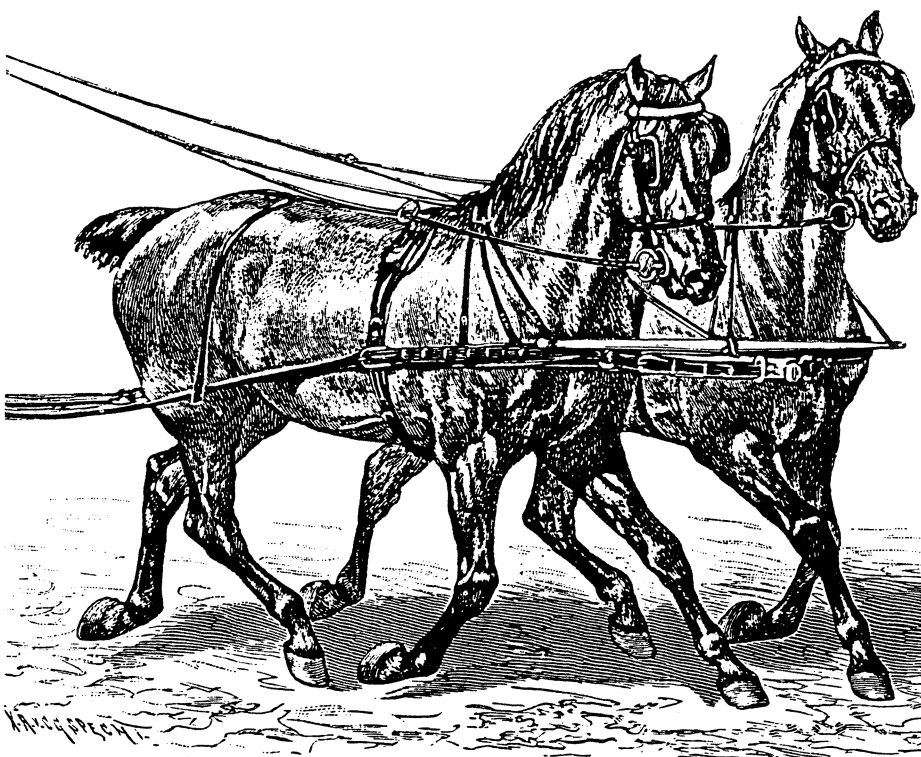
door Jan Maiburg

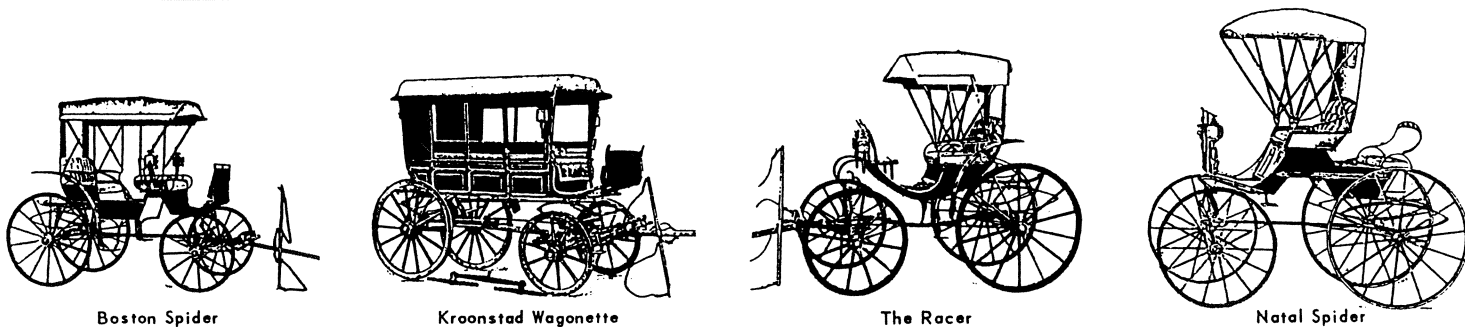
In Zuid-Afrika werd tot zeer kort voor de Tweede Wereldoorlog een historische aanspanning gebruikt die tot op heden nog te zien is op shows in de Kaap-provincies en Oranje Vrijstaat. Deze aanspanning is in ons land vrijwel onbekend. Echter, de gedachten en ideeën stammen deels wel uit Nederland en ook Engeland. De Zuidafrikaanse boeren gebruikten rond 1840 de „Kaapse aanspanning” uit praktische overwegingen.

2-span in Kaapse aanspanning, borsttuig.

Aanvankelijk werden de Friese of Hollandse beugelsjezen gebruikt met twee paarden. Door de starre beugel, die onder de buiken van de paarden doorloopt, moesten deze „Friese steppers” van gelijke hoogte zijn. In het zuiden van Afrika had men tijdens de kolonialisatie geen uniformiteit in het paardenbestand. Paarden van diverse rassen, grootte en temperament werden meegebracht. Men verloor bovendien veel paarden door tropische ziekten en paarden in conditie verloren snel „vles” door de hitte en insecten. Garelen pasten hierdoor slechts zelden en waren daarmee eigenlijk niet bruikbaar. Bij de aanspanning die zich hierdoor ging ontwikkelen wordt de disselboom gedragen door een spoorstok (zie ook de tekening). In het Engels wordt deze stok de neckbugle of yoke genoemd, afgeleid van respectievelijk het Nederlandse beugel en juk. Deze spoorstok is bevestigd met lederen riemen en twee ringen aan de disselboom, die door deze constructie langer is dan normaal. Op ongeveer 38 cm afstand van de spinnekop bevindt zich dwars op de disselboom de spoorstok. De ringen schuiven over de stok en om beschadiging van het hout te voorkomen, is de stok omkleed met leder. De spoorstok is ongeveer 1,50 meter lang en

Boston Spider

Kroonstad Wagonette

The Racer

Natal Spider

heeft een dikte van 2,5 à 3 cm en eraan verbonden worden twee riemen die via de halsriemdrager lopen. Door het draaggewicht van de disselboom op deze halsriemdrager over te brengen, moest deze extra breed en opgevuld worden. Verder worden er voor de remkracht gewone disselriemen gebruikt. Deze wijze van aanspannen was erg praktisch en kon bij zowel een tweewielige als een vierwielige, die niet van een vaste en zelfdragende boom voorzien was, wagen gebruikt worden. De paarden kunnen in hoogte, breedte en gangaard verschillen, dit zal aan de rijkwaliteit niets afdoen.

In Kaap de Goede Hoop werden rond 1850 met de tweewielige Cape-cart of Kaapse wagen, die zelfs met vier paarden werd gespannen, geregelde diensten uitgevoerd over trajecten van meer dan 500 mijlen. In die tijd waren Engelse bezoekers aan Zuid-Afrika zelfs zo enthousiast, dat men een dergelijke aanspanning liet namaken en er in Groot-Brittannië mee reed. Een eenvoudige

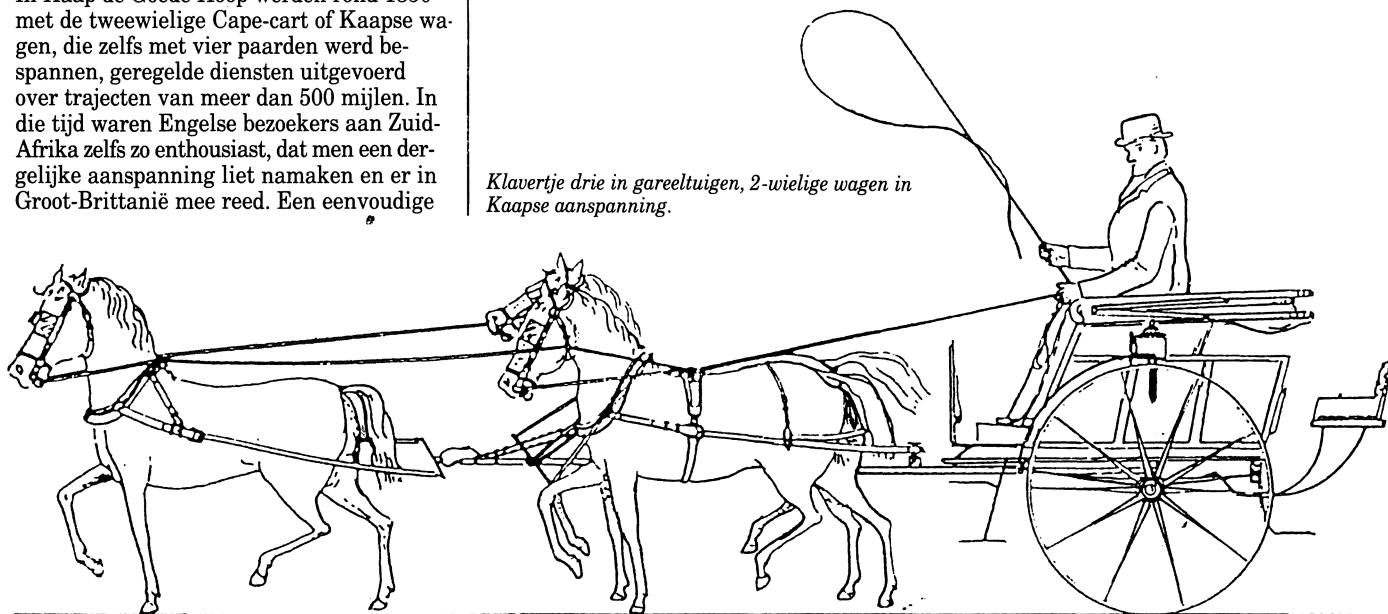
dogcar of trap voorzag men van een disselboom en men had veel rijplezier. Een voorwaarde bij een tweewielig rijtuig blijft natuurlijk dat de zitting verstelbaar is om het juiste evenwicht te krijgen.

Toen men de bodemschatten van de Kaap had ontdekt, nam het transport een grote vlucht. Elke mijnheer had de wens eigen gerij te bezitten. Al snel speelden de Amerikanen hier op in en zij exporteerden naar de Kaap lichte phaetons, die spiders of „spaiders” werden genoemd. Het slecht wendbare, maar snelle en lichte Amerikaanse rijtuig was in het uitgestrekte Afrikaanse land uitstekend bruikbaar. In het

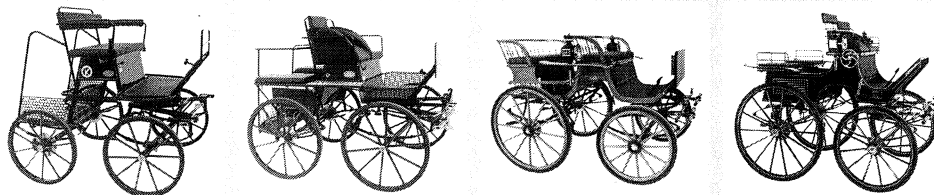
eigen land ontwikkelde de rijtuigbouw zich spoedig enorm. Op bovenstaande afbeeldingen ziet men een overzicht uit de catalogus van Retif, De Ville & Co., uit Paarl in Zuid-Afrika. Het hout voor de rijtuigbouw kwam uit Amerika, het ijzerwerk uit Zweden, Engeland of Amerika. Vooral de assen en de veren werden geïmporteerd, daar deze materialen in de beginjaren van de kolonialisatie onvoldoende in Zuid-Afrika te krijgen waren.

Bron: „Harness and the Cape-cart” door Nimshovich, Newcastle-Upon-Tyne 1882.

Klavertje drie in gareeltuigen, 2-wielige wagen in Kaapse aanspanning.

Wereldkampioenen rijden met Kühnle-Koetsen – Ook U rijdt goed met ons.

Graag sturen wij U onze gedetailleerde documentatie met meer dan 80 verschillende types, alsook van het omvangrijke gamma toebehoren.

Profiteer van een 200 jaar oude traditie, met spitstechnologie en een individuele produktie in onze moderne manufaktur.

KÜHNLE
 KOETSEN MANUFACTUUR

D-7274 Haiterbach-Beihingen · Gründelweg 66 · Telefon (07456) 801 · Fax (07456) 804 · Telex 765458